

Bársony István: AZ ÁLLATOK KÜZDELME TÉLEN

Esti szellő nem játszik már a réti virágokkal; elhervadt, elhullott valamennyi. Őszi kikirics volt az utolsó, melyhez lehurrogott a vándor daru, mely októberi hűvös hajnalon elszállni látta maga fölött a megkésett fürjet. Azután eloszlott a kakukfű illata és jött utána a dér, a hó, a fagy.

A tél puha hóleplevel eltakar mindent. A sűrűn szállingó bokrétás pelyheket karikázva libegteti a szél s úgy rakja le lassan, rétegesen az egész tájra.

Maga a házról-házra járó szürke köpenyű veréb, mely a száraz ágon előtted veri le didergő szárnyával a galyra ülepedett hótörmeléket, nagyon jó tanú rá, mennyi szükséget szenvednek e kegyetlen évszakban a szegény állatok.

Hát még a nagy pusztaságon és erdőben! Ott egyik állat a másik rovására él. Folytonos küzdelem, folytonos harc van közöttük a megélhetésért. Nézzük csak, hogyan élnek a természet e mostoha gyermekei?

Egy tekintet a széles fehér mezőre megmagyaráz mindent.

Itt a futó nyúl szabályos ugrásának tiszta nyoma látszik, a legcsodásabb valamennyi nyom közt. Mert a nyúl nem úgy fut, mint más négylábú állat, hanem ugrás közben hátsó lábait veti előre, a két első meg hátra marad; ott is egymás után. Olyan az a nyom, mint egy kereszt, melynek letört a felső része.

A nyomok elárulják, hogy a szegény nyúl kétségbeesetten futott halálfélelmében. De a hónyomok azt is megmondják, miért volt annyira megijedve a tapsifüles. Ott kissé oldalvást kipontozott nyílegyenes vonal húzódik felénk. Ez róka nyoma. Sandán vadászgatva jött ki a síkra, óvatosan rakta le a lábait. A nyulat nem látta, mert különben meglapult volna, s maga után húzott bundás farka is nyomot hagyott volna a havon. A tapsifüles észrevette a veszedelmet s vágatva inalt a meszeségbe.

A róka elérte végre a nyúl-nyomot. Szaglászva megállott. Orra helye látszik, amint a hóba ütögette. Látja, hogy már el nem érheti, tehát visszafelé indult; de a ravasz kópé előbb egy-két rugással szétcsapta a havat hátrafelé, hogy a nála hatalmasabb állat rá ne akadjon az ő nyomára.

Messze, a táblás repceföldön, fehér hasú óriás madár legel a pompás zsenge növényen. Őrszem van elől kiállítva s mozdulatlanul tekintget szanaszét. Túzokok vannak ott. A hideg semmi nekik, de rettegik a langyos déli szelet, mely ólmos esőből rak bilincset rájuk. A boldogtalan állat egy ideig csak rázza magáról a súlyos jégvizet, utoljára is szomorúan csüngeti le összefagyott szárnyait s átváltozik az alföldi rónák futással menekvő strucc madarává.

Az erdő csendes, még csendesebb, mint a sivatag. Apró madár most nincs ott az ágakon. Beköltöztek az ember közelébe, falvak és városok kertjeibe. Pedig minden bokorban vérszomjas vággyal lesik a vadállatok áldozataikat. A kinyúló ágról, nem tudod, melyik pillanatban csap le rád a vakmerő hiúz. Az éhgyomor elfeledtet vele minden óvatosságot. Még az embert is megtámadja. Itt az erdőben foly csak igazán a küzdelem az életért. Vadkan küzd itt az ordasokkal, itt vágja le a hiúz a szarvast, vadmacska az idei őzet, menyét a nyulakat, mind úgy, ahogy erejétől telik.

Mikor a nap leszáll, az erdőben minden megmozdul, ami él; az egyik, hogy öljön, a másik, hogy megmentse életét. Az erdei állat a déli órákon kívül nem mer aludni, mert az álom egyet jelent a halálveszedelemmel. Mindig támadásra, védelemre, menekülésre kész az erdők lakója.

Így küzd és szenved az erdei és mezei állat télen át. Elhull a fagytól s a ragadozók körmei alatt. Ez a sorsa mindnek. De ha elmúlt a tél, felszabadul a rabszolgaság. Tavasszal megjön a dalos madár is. Fakad a rügy, megpattan a bimbó, jobban kisüt a nap, illatossá válik ismét a levegő. Vándor daru, fecske, búza közt fészkelő pitypalaty népesíti be az elhagyott tereket. Örül az életnek Isten minden teremtese, feledve van a télnek minden búja és nyomorúsága.

És ezért a szép tavaszi illatért, ezért a meleg napsugárért, ezért a zöld bársonyba burkolt szép világért elszenvedik az erdők és mezők vadai a téli vihart is, mely miatt még egyik sem esett kétségbe.

Szegény ember! te is bízva bízzál Istenben!

(1901)